

מסכת מידות

פרק ג

א. המזבח היה שלשים ושתים על שלשים ושתים. עלה אמה וכנס אמה, זה היסוד. נמצא שלשים על שלשים. עלה חמש וכנס אמה. זה הסובב. נמצא עשרים ושמנה על עשרים ושמנה. מקום הקרנות אמה מזה ואמה מזה. נמצא עשרים ושש על עשרים ושש. מקום הלוח רגלי הכהנים, אמה מזה ואמה מזה. נמצא עשרים וארבע על עשרים וארבע, מקום המערכה. אמר רבי יוסי, מתחלה לא היה אלא שמונה ועשרים על שמונה ועשרים, כונס ועולה במדה זו, עד שנמצא מקום המערכה עשרים על עשרים. וכשעלו בני הגולה, הוסיפו עליו ארבע אמות מן הדרום וארבע אמות מן המערב, כמין גמא, שנאמר (יחזקאל מג), והאריאל שתיים עשרה ארץ בשתיים עשרה רחב רבוע. יכול שאינו אלא שתיים עשרה על שתיים עשרה, כשהוא אומר (שם) אל ארבעת רבועיו, מלמד שזמן האמצע הוא מודד שתיים עשרה אמה לכל רוח. וחוט של סקרא חוגרו באמצע, להבדיל בין הדמים העליונים לדמים התחתונים.

והיסוד הִיה מְהֵלֵךְ עַל פְּנֵי כָל הַצָּפוֹן וְעַל פְּנֵי כָל הַמַּעֲרָב, וְאוֹכֵל בְּדָרוֹם אִמָּה אַחַת, וּבַמִּזְרָח אִמָּה אַחַת:

ב. וּבִקְרֹן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית הָיוּ שְׁנֵי נִקְבִים, כַּמִּין שְׁנֵי חֲטָמִין דְּקִין, שֶׁהַדָּמִים הִנְתְּנִין עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי וְעַל יְסוֹד דְּרוֹמִי, יוֹרְדִין בָּהֶן וּמִתְעַרְבִין בָּאִמָּה, וְיוֹצֵאִין לְנַחַל קוֹדְרוֹן:

ג. לְמַטָּה בְּרִצְפָה בְּאוֹתָהּ הִקְרֹן, מְקוֹם הִיה נָשָׁם אִמָּה עַל אִמָּה, וְטַבְלָא שֶׁל נָשִׁשׁ, וְטַבְעַת הִיתָה קְבוּעָה בָּהּ, שָׁבוּ יוֹרְדִין לְנִשִּׁית וּמִנְקִין אוֹתוֹ. וְכַבֵּשׁ הִיה לְדְרוֹמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ, שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל רֹחַב נָשִׁשׁ עֲשָׂרָה, וּרְבוּבָה הִיתָה לוֹ בַּמַּעֲרָבוֹ, שְׁשָׁם הָיוּ נוֹתְנִים פְּסוּלֵי חֲטָאֵת הָעוֹף:

ד. אֶחָד אַבְנֵי הַכֶּכֶשׁ וְאֶחָד אַבְנֵי הַמִּזְבֵּחַ, מִבְּקַעַת בֵּית כָּרֶם. וְחוֹפְרִין לְמַטָּה מִהִבְתּוּלָה, וּמִבֵּי־אִים מִשָּׁם אַבְנִים שְׁלֵמוֹת, שֶׁלֹּא הוֹנֵף עֲלֵיהֶן בְּרִזָּל, שֶׁהַבְּרִזָּל פּוֹסֵל בְּנִגְיָעָה. וּבִכְפִּימָה לְכָל דָּבָר. נִכְפָּמָה אַחַת מִהֶן, הִיא פְּסוּלָה וְכֵלֶן כְּנִשְׁרוֹת. וּמִלְבָּנִים אוֹתָן פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, אַחַת בַּפֶּסַח וְאַחַת בַּחֲגֹ. וְהִיכָל, פַּעַם אַחַת, בַּפֶּסַח. רַבִּי אוֹמֵר, כָּל עָרֵב נִשְׁבֵּת מִלְבָּנִים אוֹתוֹ בְּמִפָּה מִפְּנֵי הַדָּמִים. לֹא הָיוּ סֹדִין אוֹתָן בְּכַפִּיס שֶׁל בְּרִזָּל, שְׁמָא יִגַּע וַיִּפְסֵל, שֶׁהַבְּרִזָּל נִבְרָא לְקַצֵּר יָמֵיו שֶׁל אָדָם, וְהַמִּזְבֵּחַ נִבְרָא לְהַעֲרִיךְ יָמֵיו שֶׁל אָדָם, אֵינּוּ בִּדִין שְׁוִיוֹנָף הַמְקַצֵּר עַל הַמַּעֲרִיךְ:

ה. וְטַבְעוֹת הָיוּ לְצִפּוֹנוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ, וְשֵׁשׁ סְדָרִים שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע, וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אַרְבַּעָה שֶׁל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, שֶׁעֲלִיהֶן שׁוֹחֲטִין אֶת הַקֹּדָשִׁים. בֵּית הַמִּטְבָּחִים הָיָה לְצִפּוֹנוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ, וְעָלָיו שְׁמֹנֶה עֲמוּדִים נִסְסִין, וְרַב־עֵין שֶׁל אֶרֶז עַל גְּבִיהֶן, וְאַנְקָלְיוֹת שֶׁל בָּרָזֶל הָיוּ קְבוּעִין בָּהֶם, וְשִׁלְשָׁה סְדָרִים הָיוּ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, שִׁבְעָה תוֹלִין. וּמִפְּשִׁיטִין עַל שְׁלֹחָנוֹת שֶׁל שֵׁשׁ שָׁבִין הָעֲמוּדִים:

ו. הַכִּיּוֹר הָיָה בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ, וּמִשׁוֹךְ כָּלפִי הַדָּרוֹם. בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ, עֲשָׂרִים וְשֵׁתִים אַמָּה. וְשֵׁתִים עֲשָׂרָה מַעֲלוֹת הָיוּ שָׁם, רוֹם מַעֲלָה חֲצִי אַמָּה, וְשִׁלְחָה אַמָּה. אַמָּה אַמָּה וְרֹכֵד שְׁלֹשׁ, וְאַמָּה אַמָּה וְרֹכֵד שְׁלֹשׁ. וְהָעֲלִיּוֹנָה, אַמָּה אַמָּה וְרֹכֵד אַרְבַּע. רַב־יְהוּדָה אוֹמֵר, הָעֲלִיּוֹנָה, אַמָּה אַמָּה וְרֹכֵד חֲמִשָּׁה:

ז. פֶּתַח שֶׁל אוּלָם, גָּבְהוֹ אַרְבָּעִים אַמָּה, וְרָחְבוֹ עֲשָׂרִים אַמָּה. וְחֲמִשׁ מִלְּתֵּרֹאוֹת שֶׁל מִילָת הָיוּ עַל גָּבָיו. הַתַּחְתּוֹנָה עוֹדֶכֶת עַל הַפֶּתַח אַמָּה מִזָּה וְאַמָּה מִזָּה. שְׁלֹמֶעֱלָה מִמֶּנָּה עוֹדֶכֶת עָלֶיהָ אַמָּה מִזָּה וְאַמָּה מִזָּה. נִמְצְאָת הָעֲלִיּוֹנָה שְׁלֹשִׁים אַמָּה. וְנִדְבָךְ שֶׁל אֲבָנִים הָיָה בֵּין כָּל אַחַת וְאַחַת:

ח. וּכְלוֹנְסוֹת שֶׁל אֶרֶז הָיוּ קְבוּעִין מִכְּתָלוֹ שֶׁל הַיֶּכֶל לְכַתְּלוֹ שֶׁל אוּלָם, כְּדִי שֶׁלֹא יִבָּעֵט. וְשִׁרְשְׁרוֹת שֶׁל זָהָב הָיוּ קְבוּעוֹת בְּתַקְרַת הָאוּלָם, שִׁבְעֵן פָּרָחִי כְּהֵנָה עוֹלִין וְרוֹאִין אֶת הָעֵטְרֹת, שֶׁנֶּאֱמַר

(זכריה ו), וְהֶעֱטַרְתָּ תְּהִיָּה לְחֵלֶם וּלְטוֹבָיָה וּלְיִדְעָיָה וּלְחֵן בֶּן צְפַנְיָה
לְזָכְרוֹן בְּהִיכַל ה'. גִּפּוֹן שֶׁל זָהָב הָיְתָה עוֹמֶדֶת עַל פֶּתַחַּו שֶׁל הֵיכָל,
וּמִדָּלָה עַל גִּבֵּי כְּלוֹנָסוֹת. כָּל מִי שֶׁהוּא מִתְנַדֵּב עָלֶיהָ, אוֹ גֶּרְגִיר, אוֹ
אַשְׁכּוֹל, מֵבִיא וְתוֹלָה בָּהּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק, מַעֲשֵׂה
הָיָה, וְנִמְנָו עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֹּהֲנִים: